

Jenna Koukkari

Nuorten mielenterveyspalveluiden saavutettavuus Keusoten alueella

Nuorisoasemien ammattilaisten näkökulmasta

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK), sosiaali-ala

Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

1.11.2023

Tekijä	Jenna Koukkari
Otsikko	Nuorten mielenterveyspalveluiden saavutettavuus Keusoten alueella: Nuorisoasemien ammattilaisten näkökulmasta
Sivumäärä	25 sivua + 3 liitettä
Aika	01.11.2023
Tutkinto	Sosionomi (AMK), sosiaalia
Tutkinto-ohjelma	Sosiaalian tutkinto-ohjelma
Ohjaajat	Ohjaaja, Vastuuarvioija Taina Konttinen Lisäohjaaja Maiju Rätty

Suomessa joka viides nuori kärsii mielenterveyden ongelmista. Avun piiriin pääsy voi olla usein haastavaa esimerkiksi pitkien jonojen takia. Tämän tutkimuksellisen opinnäytetyön tarkoituksena olikin selvittää, kuinka saavutettavia nuorten mielenterveyspalvelut ovat Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella ja mitkä asiat vaikuttavat saavutettavuuteen. Opinnäytetyössä pohditaan myös kehitystarpeita mielenterveyspalveluiden saavutettavuuden lisäämiseksi. Työelämäkumppanina opinnäytetyössä toimi Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen Nuorisoasemat. Nuorisoasemat valikoituivat työelämäkumppaniksi, koska nuorten kanssa työskentelevät ammattilaiset usein tunnistavat nuorten tarpeet sekä tietävät saatavilla olevista palveluista paljon. Ammattilaiset osaavat myös pohtia kehittämistarpeita tarvittaessa.

Opinnäytetyön keskeisin teoria koostuu saavutettavuudesta. Lisäksi opinnäytetyö sisältää tietoa nuorille suunnatuista mielenterveyspalveluista niin Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella kuin myös maanlaajuisesti. Saavutettavuuden teorioista sekä palveluista saadun tiedon pohjalta muovautui myös opinnäytetyön kyselytutkimus. Kysely toimi opinnäytetyössä aineistonkeruumenetelmänä. Se jaettiin Nuorisoasemien ammattilaisille, heidän esihenkilönsä kautta, jotta jokaisen vastaajan anonymiteetti säilyi.

Kyselytutkimuksen tulokset osoittavat, että asuinpaikkakunnalla on vaikutusta palveluiden saavutettavuuteen. Yhden hyvinvointialueen sisällä eroja on huomattavasti. Kaupungit erottuvat joukosta saavutettavien palveluiden tarjoajana, kun taas kunnista löytyy enemmän haasteita saavutettavuuteen liittyen. Palveluihin liikkuminen koettiin vaikeammaksi kunnissa kuin kaupungeissa. Yksi syy tähän on se, että julkinen liikenne on kunnissa koettu jopa olemattomaksi. Myös palvelut koetaan sijainnilisesti paremmaksi kaupungeissa kuin kunnissa. Liikkuvilla palveluilla on pystytty omalta osaltaan lisäämään jokaisen nuoren mahdollisuutta saada apua, asuinpaikasta riippumatta. Myös digitaaliset palvelut ovat edistäneet palveluiden saavutettavuutta.

Ammattilaiset tunnistavat kuitenkin myös kehitystarpeita, joilla saavutettavuutta voitaisiin yhä lisätä. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen nykyisiä palveluita muokkaamalla ja niihin resursseja lisäämällä, voidaan jo saada palveluista saavutettavampia. Resursseja kaivataan etenkin oppilas- ja opiskeluhuoltoon.

Avainsanat	Nuoret, Mielenterveyspalvelut, Saavutettavuus
------------	---

Author	Jenna Koukkari
Title	Accessibility of Youth Mental Health Services in Keusote Area: Youth Station Professionals' Point of View
Number of Pages	25 pages + 3 appendices
Date	1 November 2023
Degree	Bachelor of Social Services
Degree Programme	Degree Programme in Social Services
Instructors	Taina Konttinen, Senior Lecturer Maiju Rätty, Part-time Lecturer
<p>In Finland, one in five young people suffers from mental health issues. Access to aid can often be difficult, for example, due to long queues. The purpose of this research-based thesis was to find out how accessible young people's mental health services are in the wellbeing services county of Central Uusimaa (Keusote) and which factors affect accessibility. The thesis also considers development needs to improve accessibility of mental health services. The working life partner of the thesis was Keusote's Youth Stations. Youth Stations were selected because professionals working with young people often recognize young people's needs and are well aware of different services. Professionals can also explore development needs if necessary.</p> <p>The main theory of the thesis is accessibility. The thesis also includes information about mental health services for young people in the wellbeing services county of Central Uusimaa and Finland in general. The questionnaire of the survey was based on service information and theories of accessibility. The survey served as data collection method for the thesis. It was distributed to professionals with the help of a supervisor so that every respondent's anonymity remained.</p> <p>The results of the questionnaire indicate that the place of residence influences accessibility of services. There are considerable differences within one wellbeing services county. Cities stood out as providers of accessible mental health services, whereas municipalities have more challenges related to accessibility. Transferring to services was perceived more difficult in municipalities than in cities. Poor public transport was mentioned as one of the reasons, perceived even non-existent in some municipalities. The services were also perceived to be better located in cities than in municipalities. Mobile services have increased young people's chance of getting help, regardless of place of residence. Digital services have also promoted accessibility of services.</p> <p>However, professionals also identified development needs to further improve accessibility. By modifying the current services of the wellbeing services county of Central Uusimaa and adding resources to them, the services could be made more accessible. Resources are especially needed for pupil and student health care.</p>	
Keywords	young people, mental health services, accessibility

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	2
3	Nuoruusikä	3
4	Nuorille suunnatut mielenterveyspalvelut Suomessa ja Keusoten alueella	4
4.1	Perusterveydenhuolto	5
4.1.1	Oppilas- ja opiskeluhoito	5
4.1.2	Opiskeluhoillon psykologi- ja kuraattoripalvelut	6
4.2	Erikoissairaanhoido	7
4.3	Kolmas sektori	8
4.4	Nuorisotyö nuoren mielenterveyden tukena	8
4.5	Nuorten kokemuksia palveluista	9
5	Saavutettavuus	10
5.1	Saavutettavuus ja esteettömyys	11
5.2	Kielellinen saavutettavuus	12
5.3	Digitaalinen saavutettavuus	12
5.4	Sosiaalinen saavutettavuus	13
6	Kyselytutkimuksen toteutus	13
6.1	Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset	14
6.2	Aineisto ja menetelmät	15
6.3	Opinnäytetyön eettisyys	15
6.4	Aineiston analysointi	16
7	Tutkimuksen tulokset	17
7.1	Miten ja mistä syistä Nuorisoasemille?	17
7.2	Nuorisoasemille pääsyn esteettömyys	18
7.3	Ammattilaisten kokemukset digitaalisesta saavutettavuudesta	19
7.4	Nuorisoasemien liikkuvat palvelut	20
7.5	Nuorten mielenterveyspalveluiden riittävyys Keusoten alueella	21
7.6	Saavutettavuuden kokemukset Nuorisoasemilla ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella	21
7.7	Kehittämisehdotuksia saavutettavuuden lisäämiseksi	22
8	Johtopäätökset	23

9	Pohdinta	24
	Lähteet	26
	Liitteet	
	Liite 1. Saatekirje Nuorisoasemien työntekijöille	
	Liite 2. Tiedote tutkimuksesta	
	Liite 3. Kyselytutkimus	

1 Johdanto

Noin 20-30% nuorista kärsii mielenterveyden ongelmista (HUS 2022). Niistä yleisimpiä ovat ahdistuneisuus- ja masennushäiriöt, aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriö (ADHD), käytöshäiriö sekä nuoruusiässä yleistyvät päihdehäiriöt ja syömishäiriöt (Aalto-Setälä ym. 2020: 13). Mielenterveyden häiriöt ovat koululaisten ja nuorten aikuisten tavallisimpia terveysongelmia (THL 2022). Moni aikuisiän mielenterveyshäiriö alkaakin nuoruudessa. Mitä vakavammas häiriöstä on kyse, sitä todennäköisempää on, että se jatkuu aikuisikään. (Aalto-Setälä & Marttunen 2021: 339.)

Omissa kohtaamisissani nuorten kanssa sekä mediassa on noussut vahvasti esiin huoli mielenterveyspalveluiden nykytilasta. Työkentällä olen kuullut paljon puhetta niin alan ammattilaisten suusta kuin myös nuorilta koskien sitä, kuinka mielenterveyspalveluita tulisi kehittää. Keskusteluissa on nostettu huolenaiheina usein palveluiden riittämättömyys, oikea-aikaisuus ja hoitotakuun toteutuminen. Nämä keskustelut käytiin alueille, joissa palveluita kuitenkin on, mutta avun piiriin pääsy voi olla haastavaa. Mediassa puhutaan etenkin siitä, kuinka perustason mielenterveyspalvelut ovat ruuhkautuneet (MTV Uutiset 2022) ja avun piiriin pääseminen ei välttämättä onnistu pitkien jonojen vuoksi (Iltalehti 2023).

Myös tutkimuksissa on nostettu esiin samoja ilmiöitä, joita olen itse kokenut sekä joista mediassa puhutaan. Kun tutkijat ovat kysyneet nuorilta heidän ajatuksiaan siitä, onko hoito riittävää, on vastauksissa kritisoitu kaiken asteisten tukitarpeiden kohdalla hoidon riittämättömyyttä omaan tilanteeseen nähden. Nuoret ovat kokeneet, ettei heidän huoliaan oteta tarpeeksi vakavasti, kriisipalveluissa kohtaaminen tuntuu liian tekniseltä ja terapiakontaktit ovat jääneet liian harvoiksi tiheydeltään. Voinnin kohentuessakin tapaamiset ovat nuorten mielestä vähentyneet liian jyrkästi. (Pitkänen ym. 2022: 74.)

Koronapandemialla on tutkimusten mukaan ollut vaikutusta nuorten mielenterveyteen sekä mielenterveyspalveluihin. On tutkittu (Pitkänen ym. 2022: 59), että mielenterveyden palveluihin kohdistuva luottamus on laskenut koronapandemian aikana. Nuorten pääsy perustason sekä erikoissairaanhoidon mielenterveyspalveluihin oli syksyn 2020 ja vuoden 2021 aikana vaikeutunut entisestään (Pitkänen ym. 2022: 20). Pandemialla on ollut voimakas vaikutus maailmanlaajuisesti nuorten mielenterveyteen. Koulujen sulkeminen ja sosiaalisen etäisyyden painottaminen lisäsi nuorilla pelkoa, eristäytymistä,

avuttomuutta, surua, pettymystä, vihaa ja ahdistusta. (El Omrani ym. 2023, kirjoittajan käänös.)

Ajatus opinnäytetyöni aiheesta nousi työskennellessäni nuorten työpajatoiminnassa sekä kolmannen sektorin järjestössä. Etenkin työkentällä käytyjen keskustelujen vuoksi huolestuin palveluiden todellisesta tilasta ja halusinkin selvittää, onko nuorten mielenterveyspalveluita riittävästi, oikea-aikaisesti ja saavutettavasti tarjolla. Alustava aihe opinnäytetyöhöni tuli siis omista kokemuksistani, kiinnostuksesta aiheita kohtaan sekä huolesta palveluihin liittyen. Lopullinen aihe valikoitui työelämäkumppanini, Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen (Keusote) Nuorisoasemien ammattilaisten kanssa käytyjen keskustelujen lopputuloksena.

Saavutettavuus on ollut mielessäni pitkään pohtiessani nuorten palveluissa käytyjä keskusteluja ja Sote-uudistuksen myötä tulleita hyvinvointialueita. Päädyimme tähän aiheeseen yhteistyössä työelämäkumppanini kanssa. Saavutettavat palvelut ovat jokaisen saatavilla fyysisistä, psyykkisistä tai sosiaalisista rajoitteista huolimatta. Saavutettavuus nousee esiin myös Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen strategiassa (Keusote 2023b).

Tässä tutkimuksellisessa opinnäytetyössäni pyrin työelämäkumppanilleni teettämän kyselytutkimuksen avulla kartoittamaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen nuorten mielenterveyspalveluiden saavutettavuutta. Kyselytutkimuksen kysymykset pohjautuvat tutkittuun tietoon saavutettavuudesta ja mielenterveyspalveluista. Tutkimuksessani huomioin myös mahdollisesti esiin nousevat alueelliset erot mielenterveyspalveluiden saavutettavuudessa.

2 Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Toimintaympäristönä opinnäytetyössäni toimii Keski-Uudenmaan hyvinvointialue, joka vastaa sosiaali- ja terveyspalveluista sekä pelastustoimen ja erikoissairaanhoidon järjestämisestä Hyvinkään, Järvenpään, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan alueella. (Keusote 2023a.) Keski-Uudenmaan Hyvinvointialueella on asukkaita noin 200 000 (Keusote 2023a), joista Hyvinkääläisiä 47 003 (Hyvinkää 2023), Järvenpääläisiä 45 632 (Järvenpää 2022), Mäntsäläläisiä 20 895 (Mäntsälä 2023), Nurmijärveläisiä 44 000 (Nurmijärvi), Pornaislaisia 5011 (Tilastokeskus 2022) ja Tuusulalaisia 40 427 (Tuusula 2023). Keusotella työskentelee yli 4200 ammattilaista (Keusote 2023a.).

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kuntien ja kaupunkien julkisessa liikenteessä on eroja. Joillain alueella julkinen liikenne on selkeästi monipuolisempaa kuin toisella. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella liikennöi Helsingin seudun liikenteen (HSL) linja-autot ja VR:n junat. Näiden lisäksi jokaisella hyvinvointialueen kaupungilla tai kunnalla on käytössään paikallisliikenteen linja-autoja (kts. Hyvinkää 2023a; Järvenpää 2023a; Mäntsälä 2023a; Nurmijärvi a; Pornainen 2023; Tuusula). Tuusula kuuluu HSL-alueeseen ja kehyskuntiin Mäntsälä, Nurmijärvi ja Pornainen (HSL). Näiden lisäksi Järvenpään kaupungin alueella liikennöi HSL-linjoja (Järvenpää 2023). VR:n junat liikennöivät Keusoten alueella Järvenpäässä Ainolan, Järvenpään ja Saunakallion asemilla, Tuusulassa Jokelan asemalla sekä Hyvinkäällä ja Mäntsälässä (VR 2023).

Työelämäkumppaninani opinnäytetyössäni toimii Keusoten Nuorisoasemat. Nuorisoasemilla asiakkaat saavat ohjausta, tukea ja hoitoa mielenterveyshaasteissa, päihteidenkäytön asioissa, liiallisen pelaamisen pulmissa, sukupuoli-identiteetin pohdinnassa, elämäntilanteen aiheuttamissa kriisitilanteissa, nuoren kehityksessä ja kasvatuksessa, perheen vuorovaikutusongelmissa sekä vanhemmuudessa. Nuorisoasemilla työskentelee sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella asuvat tai opiskelevat 13-17-vuotiaat nuoret ja heidän perheensä voivat käyttää nuorisoaseman palveluja. Nuorisoasema toteuttaa 13-17-vuotiaiden mielenterveys- ja päihdehoitoa sekä tarjoaa tukea vanhemmuuteen ja perheensisäisiin vuorovaikutusongelmiin. (Keusote 2023.) Jokaisessa Keusoten hyvinvointialueen kunnan tai kaupungin keskuksessa toimii Nuorisoasema.

3 Nuoruusikä

Nuorisolaissa (2016/1285) nuorella tarkoitetaan alle 29-vuotiasta. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL 2022) jakaa nuoruuden kolmeen kehitysvaiheeseen: Varhaisnuoruuteen, keskinuoruuteen ja myöhäisnuoruuteen. Varhaisnuoruus alkaa noin 12-vuotiaana ja päättyy 14-vuotiaana. Varhaisnuoruudessa nuorella tapahtuu lyhyessä ajassa paljon fyysisiä muutoksia, jotka aiheuttavat usein mielialojen, käytöksen ja ihmissuhteiden ailahtelua. Keskinuoruudessa eli noin 15-17-vuotiaana tunnekuohut taantuvat ja nuori kykenee paremmin hallitsemaan omaa käyttäytymistään. Nuoren käyttäytyminen ja luonteenpiirteet alkavat vakiintumaan myöhäisnuoruudessa, noin 18-22-vuotiaana. (THL 2022.) Opinnäytetyöni kontekstissa nuorella tarkoitetaan 13-17-vuotiasta.

Sosioekonomiset tekijät ovat yhteydessä mielenterveyteen (Vorma & Rotko & Lari-vaara & Kosloff 2020: 12). Mielenterveyden ongelmat ovat yleisiä etenkin työn ja koulutuksen ulkopuolella olevilla nuorilla. Joka neljäs työtön ja 40 prosenttia vailla tutkintoa tai koulutuspaikkaa olevista nuorista on raportoinut mielenterveysongelmista. (Berg & Myllyniemi 2020: 22.) Työ ja toimiva terveydenhuolto suojaavat mielenterveyttä (Vorma ym. 2020: 15).

Mielenterveyden perusta rakentuu monelta osin lapsuudessa ja nuoruudessa. On erityisen tärkeää tunnistaa lapsuus ja nuoruusvaiheen merkitys ihmisen koko elämän terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. (Vorma ym. 2020: 21.) Nuorten mielenterveyspalveluihin, mielenterveysongelmien hoitoon sekä etenkin ennaltaehkäisyyn panostaminen on tärkeää, koska nuoruusiän mielenterveysongelmat saattavat usein uusiutua aikuisena. Nuoren mahdollisesti väärille poluille ajautuneita kehityskulkuja on vielä mahdollista korjata, kun nuoruudessa persoona on vielä kehittymässä. (Vähätalo & Karukivi 2019.)

4 Nuorille suunnatut mielenterveyspalvelut Suomessa ja Keusoten alueella

Nuorten mielenterveystyö sisältää hyvinvoinnin, sosiaalisen osallisuuden ja terveyden edistämisen sekä ongelmien ehkäisyn, tuen ja hoidon kokonaisuuden (Pitkänen ym. 2022: 18). Mielenterveysongelmaisia nuoria pyritään auttamaan niin kunnallisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa kuin alueellisessa erikoissairaanhoidossa. Tämän lisäksi myös järjestöt ja yksityiset palveluntuottajat tarjoavat erilaisia palveluita. Kaiken asteisten palveluiden järjestämisessä tulisi painottaa aikaisia väliintuloja, ennakointia sekä pääoireiden varhaista tunnistamista (Hedman & Vastamäki & Joffe 2018: 6).

Opiskeluterveydenhuollon tavoitteiden toteutumisessa niin terveyden- että sairaanhoidon palvelujen järjestämisessä kuin yhteisöllisessä työssäkin, edellytetään monialaista yhteistyötä. Moniportaisen järjestelmän on kuitenkin nähty yleisesti vaikeuttavan avun saamista nopeasti ja oikea-aikaisesti. (Hedman & Vastamäki & Joffe 2018: 6.)

Terveyden ja hyvinvointilaitoksen mukaan (THL 2023) palvelujärjestelmä ei kykene tällä hetkellä riittävällä tasolla vastaamaan mielenterveysongelmien vuoksi apua hakevien nuorten tarpeisiin. On tutkittu (Wahlbeck ym. 2018: 12), että mielenterveyspalvelut ovat vähentyneet samalla kun niiden tarve on kasvanut.

Kunnat ovat arvioineet sitä, kuinka hyvin kunnan nuoret tietävät saatavilla olevista mielenterveyspalveluista. Vastausten perusteella reilu 50% kunnista arvioi, että nuoret tietävät melko huonosti tai huonosti, mistä saada apua tai neuvontaa mielenterveyden haasteisiin. (Tormulainen 2020: 140.)

4.1 Perusterveydenhuolto

Terveydenhuoltolain (2010/1326 § 17) mukaan opiskelijoiden terveydenhuoltoon sisältyy perusterveydenhuollon terveyden- ja sairaanhoitopalvelut mukaan lukien mielenterveys- ja päihdetyö. Mielenterveyspalveluja tarvitsevan potilaan hoito ja palvelujen jatkuvuus on turvattava osana terveydenhuollon päivystystä ja sosiaalipäivystystä (Terveydenhuoltolaki 2010/1326 § 50 a).

Mielenterveyshäiriöitä kokeva nuori voi hakea apua ensisijaisesti perusterveydenhuollosta eli alueensa terveyskeskuksesta, kouluterveyden- tai työterveyshuollosta. Siellä nuoren avun tarve arvioidaan ja tarvittaessa hänet ohjataan lähetteellä muuhun hoitopaikkaan. Perusterveydenhuollon mielenterveysyksiköissä mielenterveysongelmia ennaltaehkäistään, tunnistetaan ja hoidetaan. (Hietaharju & Nuutila 2017: 16–17.) Edellä mainittujen palveluiden lisäksi Mielenterveystalo tarjoaa julkisella sektorilla nuorille omahoito-ohjelmia erilaisiin mielen haasteisiin sekä nettiterapiaa lääkärin läheteellä (Mielenterveystalo).

4.1.1 Oppilas- ja opiskeluhuolto

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (2013/1287 § 3) mukaan opiskeluhuollon avulla edistetään ja ylläpidetään opiskelijan hyvää psyykkistä terveyttä. Laissa opiskeluhuoltoon määritellään kuuluvaksi perusopetuslaissa tarkoitettu oppilashuolto sekä lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu opiskelijahuolto. Opiskeluterveydenhuollon tärkeimpiä tehtäviä ovat opiskelijoiden terveyden, hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn edistäminen ja varhainen puuttuminen ongelmiin. Varhaisessa vaiheessa tarjottu mielenterveysneuvonta on ehkäisevää mielenterveysystyötä. (Kunttu & Valtari & Komulainen 2021: 116.)

Keusoten (2023e) mukaan opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on ylläpitää ja edistää opiskelijoiden sekä opiskeluympäristön terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Tämä toteutetaan yhteistyössä oppilaitoksen muiden toimijoiden kanssa. Opiskeluterveydenhuollon tavoitteena on opiskelijan erityisen tuen tai tutkimuksen tarpeen varhainen tunnistaminen sekä tarvittaessa opiskelijan tukeminen. Opiskelija ohjataan tarvittaessa

muihin palveluihin, mikäli jatkotutkimusten tai jatkohoidon tarvetta ilmenee. (Keusote 2023e.)

Opettajien rooli oppilaiden tai opiskelijoiden mielenterveysongelmien tunnistamisessa ja kouluterveyden- tai opiskeluhuollon palveluihin ohjaamisessa on keskeinen. Opettajille järjestetyn kyselytutkimuksen vastausten perusteella opettajia mietitytti, miten mielenterveysongelmaisten nuorten oppimista ja hyvinvointia tulisi tukea koulussa. Opettajat kaipasivatkin lisätietoa nuorten mielenterveysongelmista ja neuropsykiatristen oireiden aiheuttamista ongelmista. Kyselytutkimuksen perusteella opetushenkilöstö toivoi mielenterveyden ammattilaisilta lisää tukea kouluihin. (Markkanen 2022: 49-51.)

Lakisääteinen kouluterveydenhuolto on ennaltaehkäisevää ja universaalia, maksutonta perusterveydenhuollon palvelua. Kouluterveydenhuolto on tarkoitettu oppivelvollisuusikäisille peruskoululaisille. Jokaisessa Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kunnan yläkoulussa työskentelee terveydenhoitaja. (Keusote 2023d.) Kouluterveydenhoitajille teetetyt kyselyn vastausten perusteella osa oppilaista saattaa jäädä vaille mielenterveysongelmiinsa tarvitsemaansa tukea. Keskeisin syy tähän nähdään olevan interventioiden puute. Myös vaikeudet mielenterveyspalveluihin ohjaamisessa, puutteellinen koulutus oppilaiden mielenterveyden tukemisessa sekä ajan ja resurssien puute nähdään esteenä. (Markkanen 2022: 51.)

Keusoten artikkelin (Keusote 2023h) mukaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäripalveluihin ohjaututaan koulu- tai opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajan kautta. Lääkäripalveluja järjestetään oppilaitoksissa tai terveysasemilla. Nuorten lääkäripalvelut on kohdistettu niille nuorille, joilla on oppimiseen, keskittymiseen tai mielenterveyteen liittyviä haasteita. Lääkärikäynneille ohjaututaan kouluterveydenhoitajan tai nuori-soaseman kautta. Keusoten alueella on tällä hetkellä pitkittynyt lääkärivaje koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. Tämän vuoksi koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäripalveluihin pääsyssä voi esiintyä viivettä. (Keusote 2023h.)

4.1.2 Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut

Jokaisen oppilaitoksen käytettävissä on oltava opiskeluhuollon psykologin tai oppilas- ja opiskelijahuoltolain 7§ mukaisia kuraattorin palveluja (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2013/1287 § 7). Palveluiden järjestämisvastuu kuuluu hyvinvointialueille. Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen on oltava opiskelijoiden helposti saavutettavissa (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2013/1287 § 9).

Keusoten (2023f) mukaan kuraattoripalvelut on tarkoitettu peruskoulun oppilaille sekä lukioissa ja ammattiopistoissa opiskeleville opiskelijoille. Kuraattorin palvelut ovat oppilaille tai opiskelijoille vapaaehtoisia. Kuraattoriin voi olla yhteydessä soittamalla, Wilma- viestein, sähköpostitse tai käymällä suoraan työntekijän luona. Kuraattori toimii yhteistyössä muiden koulun työntekijöiden kanssa ja tarvittaessa ohjaa oppilaan tai opiskelijan muiden palveluiden piiriin. Jokaisessa Keusoten yläkoulussa, lukiossa ja ammattiopistossa opiskeleville on tarjolla kuraattorin palveluita. (Keusote 2023f.)

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhuollon psykologipalvelut on tarkoitettu Keusoten alueella esiopetuksessa oleville lapsille, perusopetuksen oppilaille sekä lukion ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoille oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti (Keusote 2023g). Psykologiin voi olla yhteydessä esimerkiksi opiskelun, motivaation, mielenterveyden tai yksityiselämän haasteissa. Myös nuoren vanhemmat voivat ottaa psykologiin yhteyttä nuoren käytökseen tai kehitykseen liittyvissä asioissa. Henkilökohdainen keskusteluaika järjestetään viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä. Kiireellisissä tapauksissa nopeammin. Psykologi toimii yhteistyössä oppilaitoksen työntekijöiden kanssa ja ohjaa, oppilaan tai opiskelijan suostumuksella, hänet tarvittaessa muiden tukipalveluiden piiriin. Lähes kaikissa Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen yläkouluissa, lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa on tarjolla psykologin palveluita. (Keusote 2023g.)

4.2 Erikoissairaanhoito

Vaikeammat mielenterveyden häiriöt hoidetaan erikoissairaanhoidossa (HUS 2022). Nuorisopsykiatria kuuluu erikoissairaanhoidon piiriin. Nuorisopsykiatrian poliklinikoiden ja osastojen tavoitteena on psyykkisesti oireilevien nuorten kehityksen tukeminen ja asiantuntijapalveluiden tarjoaminen nuorille ja heidän perheilleen. Sairaalahoittoa tarvitaan silloin, kun nuori on itselleen vahingollinen, hänen sosiaalinen elämänsä on hyvin kapeutunut, hän on syvästi masentunut tai hänellä on erityisen haastavaa kotona. (Hietaharju & Nuutila 2017: 18, 20.)

Uudenmaan nuorisopsykiatrian avohoidon hoitokäyntejä tutkittaessa on huomattu, että käyntejä oli eniten Hyvinkään sairaanhoitoalueella. Osastohoidon hoitopäiviä oli alueella toiseksi eniten. (Hedman & Vastamäki & Joffe 2018: 15). Hyvinkään sairaanhoitoalueen jäsenkuntia olivat Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi ja Tuusula. (THL 2012 :5)

4.3 Kolmas sektori

Nuoret käyttävät internetiä pääasiallisena tietolähteenään kaikissa päivittäisissä tarpeissaan. Tietokonevälitteiset viestintäkanavat ovatkin alkaneet vaikuttamaan avunhakuprosessiin. Internet tarjoaa nuorille toisen väylän hakea ja saada hoitoa sekä apua mielenterveysongelmiin. (Pretorius & Chambers & Coyle 2019, kirjoittajan käännös.)

Mielenterveyspalveluita järjestävät sekä valtakunnalliset että paikallistason järjestöt ja yhdistykset, yksityissektori ja säätiöt (Hietaharju & Nuutila 2017: 21). Valtakunnalliset järjestöt, kuten Mannerheimin lastensuojeluliitto, Mieli- Suomen mielenterveys ry, HelsinkiMissio sekä Väestöliitto, ylläpitävät erilaisia puhelin- ja chatpalveluita, nettikirjepalveluita sekä järjestävät myös kasvokkain tapahtuvia tapaamisia esimerkiksi tukihenkilön kanssa (MLL; Mieli ry 2022; Mieli ry; HelsinkiMissio 2023; Väestöliitto). Järjestöjen lisäksi myös seurakunnat järjestävät puhelin- ja chatkeskusteluapua sekä kirjepalveluita (Kirkon keskusteluapu).

Puhelinkeskustelu-aika voi olla etukäteen varattu (HelsinkiMissio 2023), mutta keskustelemaan pääsee myös soittamalla palveluun sen aukioloaikana (Mieli ry; MLL; Väestöliitto). Valtakunnallisiin chat palveluihin voi olla yhteyksissä joko kellon ympäri tai chatin aukioloaikana. Chat palvelut ovat anonyymejä ja luottamuksellisia. Keskustelut käydään joko koulutetun vapaaehtoisen tai sosiaali- ja terveysalan ammattilaisen kanssa. (Mieli 2022; Väestöliitto, MLL.)

4.4 Nuorisotyö nuoren mielenterveyden tukena

Mieli ry:n (2022a) mukaan aidosti kohtaava ja kuunteleva nuorisotyöntekijä voi olla nuoren elämässä merkityksellinen ja tärkeä tuki. Nuorisotyöntekijän on tärkeää tunnistaa nuoret, joiden toimintakyvyn lasku on vakavan mielenterveyshäiriön kehittymisen merkki (Marttunen & Haravuori & Santa-lahti 2014: 144).

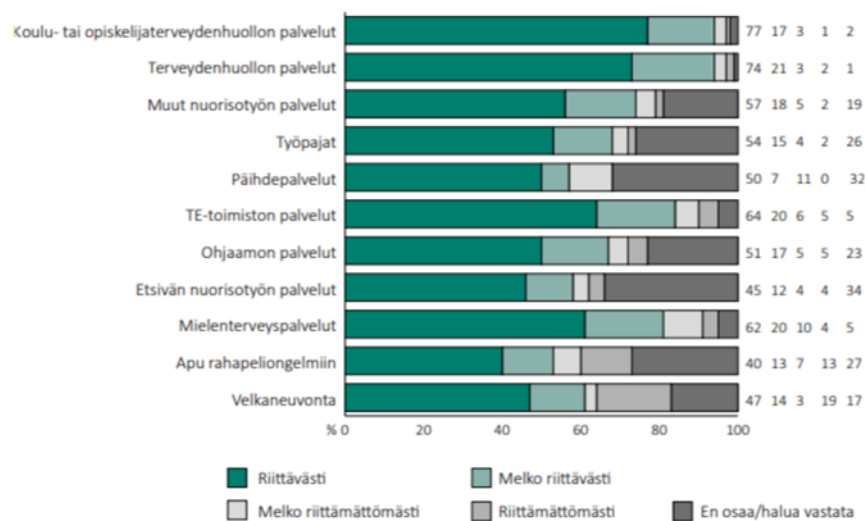
Erkko ja Hannukkala kirjoittavat teoksessaan (2013: 29), että nuorisotyössä voidaan vahvistaa voimavaroja, jotka tukevat nuoren mielenterveyttä. Voimavaroista on nostettu esiin nuoren itsetunnon ja itsetuntemuksen tukeminen, identiteetin ja tunnetaitojen vahvistaminen, tulevaisuuden pohtiminen ja suunnittelu sekä arvojen ja asenteiden pohtiminen. Näiden voimavarojen kanssa työskentely, niistä keskustelu ja niiden kehittäminen kuuluvat Erkon ja Hannukkalan mukaan nuorisotyön arkeen. Nuorella on mahdollisuus tulla nähdyksi ja kuulluksi, kun nuorisotyön ammattilaiset ovat läsnä. Nuorisotyöntekijän rooli onkin olla läsnä oleva, nuorelle tärkeä ja turvallinen aikuinen. (Erkko &

Hannukkala 2013: 29.) Nuorisotyössä on tärkeää kiinnittää huomiota nuorten erityispiirteisiin. Tällöin työntekijä pystyy tukemaan nuoren mielenterveyden edistämistyötä. (Wasserman ym. 2018, kirjoittajan käännös.)

4.5 Nuorten kokemuksia palveluista

Vuoden 2020 Nuorisobarometri on tarkastellut nuorille (15–29-vuotiaat) tarjottavia palveluja niiden käytön, tarpeen ja riittävyyden näkökulmasta (Berg & Myllyniemi 2020: 5). Nuoria on haastateltu puhelimitse ja heiltä on kysytty heidän kokemuksiaan eri palveluiden riittävyydestä (Taulukko 1) sekä mielenterveyspalveluiden käyttökokemuksista (Taulukko 2). Haastatteluita tehtiin yhteensä 1 938 (Berg & Myllyniemi 2020: 11).

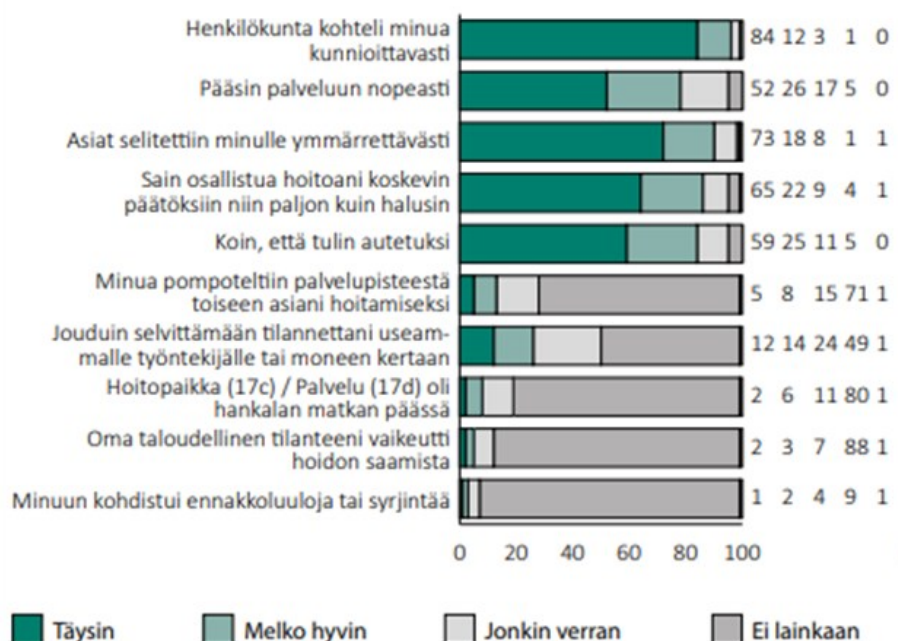
Taulukko 1. Nuorten kokemukset palveluiden riittävyydestä

Taulukon 1 perusteella nuoret ovat pääosin saaneet riittävästi tai melko riittävästi eri palveluita. Suurin osa haastateltavista koki mielenterveyspalvelut riittäviksi. Noin 14 % vastaajista (n=1 938) koki kuitenkin mielenterveyspalvelut melko riittämättömiksi tai riittämättömiksi. (Berg & Myllyniemi 2020: 30.)

Aallon tutkimuksen mukaan suurin osa nuorista (85%) on kokenut mielenterveyspalvelut vähintäänkin melko riittävinä. Kuitenkin 15% nuorista pitää palveluita melko riittämättömänä tai riittämättömänä. Etenkin mielenterveysongelmista kärsivät nuoret pitivät koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluita harvemmin riittävinä. (Aalto 2020: 86.)

Taulukko 2. Mielen terveystalvaeluiden käyttökokemukset

Taulukkoon 2 on koottu nuorten kokemuksia mielen terveystalvaeluiden käytöstä. Haastattelukysymyksessä kysyttiin, kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat nuoren viimeisintä käyntiä. Vastausten perusteella mielen terveystalvaeluiden käyttökokemukset ovat olleet pääosin positiivisia. Puolet vastaajista (n=1 938) koki kuitenkin vähintäänkin jonkin verran joutuvansa selittämään omaa tilannettaan useammalle työntekijälle tai moneen kertaan. (Berg & Myllyniemi 2020: 42.)

Aalto (2020) on tutkinut sosiaali- ja terveystalvaeluiden tarvetta, riittävyttä ja palvelukokemuksia. Tutkimukseen osallistuneista nuorista (n=258) 12% on kokenut taloudellisten esteiden luoneen kielteisiä asiakaskokemuksia mielen terveystalvaeluissa. (Aalto 2020: 89.)

5 Saavutettavuus

Saavutettavuus liitetään usein verkkosivuihin tai -julkaisuihin. Saavutettavuus on kuitenkin laajempi käsite, sisältäen kaikenlaisen viestinnän ja palvelut. (Selovuo 2019: 13.) Saavutettavuus on yhdenvertaisuuden edistämistä (Saavutettavuuskirjasto Celia). Erilaiset palvelut, verkkosivustot sekä viestintä tulee toteuttaa niin, että ne soveltuvat kaikille (Invalidiliitto).

Ihmisten erilaisuuden takia on jokaisella saavutettavuuden suhteen erilaisia tarpeita. Jos jokin asia on yhdelle saavutettava, ei se välttämättä ole sitä toiselle. (Aluehallintovirasto A.) Asiakkaalle tulee turvata juuri hänelle sopivat kanavat palvelun käyttöön, jotta palvelu on saavutettava. Yksi voi kokea sähköiset asiointikanavat saavutettavaksi, kun taas toinen pitää puhelimitse tai toimipisteessä asiointia juuri hänelle saavutettavana. (THL 2023a.) Tutkimusten mukaan noin 20% väestöstä tarvitsee jollain tavoin saavutettavia toteutuksia. Erilaiset kognitiiviset esteet ovat suurin syy saavutettavuuden tarpeelle ihmisillä. (Selovuo 2019: 15.) Kognitiiviset ja kielelliset haasteet sekä erilaiset oppimisvaikeudet vaikeuttavat ihmisen kykyä ymmärtää saamaansa tietoa ja oppia uutta (Selovuo 2019: 116).

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen strategiassa (Keusote 2023b) nostetaan esiin lähineuvonnan ja hyvinvointipalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden tärkeys. Näiden tulee strategian mukaan toteutua yhdenvertaisesti ja yksilöllisesti. Kehityskohteina mainitaankin avun oikea-aikaisuus, riittävä ja hyvinvoiva henkilöstö sekä palveluiden sujuvuus. Hyvinvointialueen pyrkimyksenä on olla lähellä ja läsnä asiakkaiden elämässä sote keskuksissa sekä kotiin vietävillä, liikkuvilla palveluilla. Palvelut tuotetaan niin fyysisesti, monikanavaisesti kuin digitaalisestikin. (Keusote 2023b.)

Nuorten kohdalla, palvelun jatkuvuuden turvaaminen nuoren elinolosuhteiden muutoksesta huolimatta voidaan nähdä yhtenä palvelun saavutettavuuden elementtinä. Saavutettavassa palvelussa hoitoa tarjotaan nuorelle, vaikkei tämä osaisi itse sitä vaatia. (Gretschel 2020: 159.)

5.1 Saavutettavuus ja esteettömyys

Saavutettavuutta ja esteettömyyttä käytetään usein sanaparina. Esteettömyydellä tarkoitetaan fyysistä ympäristöä, kuten rakennuksia, julkisia kulkuvälineitä ja ulkoalueita. Jotta palvelu olisi jokaiselle saavutettava, eivät fyysiset rajoitteetkaan estä palveluun pääsyä. Esteetön liikkuminen edellyttää jokaiselle ihmiselle suunniteltuja kävelyteitä, pysäköintialueita, asemarakennuksia, lippuautomaatteja, aikataulunäyttöjä ja liikennevälineitä. (Invalidiliitto.)

Saavutettavuus on puolestaan niin sanottu aineeton ympäristö, kuten tieto, verkkosivut palvelut ja asenteet. Yhteisenä tekijänä voidaan mainita se, että kaikkien edellä mainittujen tulee olla kaikille sopivia ja jokaisen ihmisen saatavilla toimintakyvystä riippumatta. (Invalidiliitto.)

5.2 Kielellinen saavutettavuus

Kielellisellä saavutettavuudella tarkoitetaan sitä, että potilas tai asiakas on tietoinen palveluista ja että hän saa palvelua, tulee ymmärretyksi, ymmärtää hoitoa koskevat ohjeet ja kykenee siten ottamaan itse vastuuta hoidostaan. Kielellinen saavutettavuus edellyttää tiedon ja palvelun saavutettavuutta. Tiedotuksen, ohjauksen ja neuvonnan on oltava monikanavaista, tulkkipalvelut oltava saatavilla sekä sähköiset palvelut saavutettavissa. (Jauhola ym. 2018: 19.) Monikanavaisesti jaettu tieto palveluista on tärkeää, jotta se tavoittaa paremmin ihmiset. Esimerkiksi vain sähköisesti saatavilla oleva tieto ei tavoita niitä, jotka eivät omista mobiililaitteita, kuten älypuhelimia tai tietokoneita. Nuorten kokemuksen mukaan koulun seinillä oleva tieto tavoittaa heidät parhaiten. Tulkkauspalvelu, kuvalliset ohjeet sekä selkokieli edistävät jokaisen ihmisen yhdenvertaista tiedonsaantia. (THL 2023a.)

Sisällön ymmärrettävyys on tärkeää kaikille. Jotta sisältö on kaikille sopiva, käytetään selkeää ja ymmärrettävää kieltä, myös selkokieltä. (Aluehallintovirasto A.) Luetun suomenkielisen tekstin ymmärtäminen voi olla monelle haastavaa, mikäli lukijalla on jokin sairaus tai jos hänen äidinkiелensä ei ole suomi (Selovuo 2019: 15). Suomessa on arviolta 650 000–750 000 henkilöä, jotka tarvitsevat selkokieltä (Sainio 2022: 16). Mitä tärkeämmästä asiasta ihmiselle pyritään viestimään, sitä selkeämmin asiat on hänelle ilmaistava (Selovuo 2019: 118). Viestinnän ymmärrettävyys onkin tärkeä osa saavutettavuutta (Jauhola & Oosi & Rausmaa & Keinänen 2018: 18). Mitä paremmin asiakas ymmärtää hänelle tai palvelulle asetetut tavoitteet, sitä todennäköisempää on, että hän myös sitoutuu toimintaan ja käyttää palvelua (THL 2023a).

5.3 Digitaalinen saavutettavuus

Saavutettavat verkkosivustot on helppo löytää ja niitä on myös helppo ymmärtää ja käyttää (Aluehallintovirasto). Helposti käytettävät ja ymmärrettävät verkkosivustot hyödyttävät jokaista käyttäjää. Kognitiivisia haasteita kokeville ihmisille saavutettavuus on kuitenkin edellytys siihen, että he voivat verkkopalveluita käyttää. (Selkeästi meille 2023.) Saavutettavissa verkkopalveluissa jokaisella ihmisellä on yhtäläiset oikeudet saada palvelua, löytää sisältöä ja osallistua toimintaan (Selovuo 2019: 13). Kuulo- tai näkövamma, luki- ja oppimisvaikeus, muistihäiriö tai heikko suomen kielen taito eivät estä ihmistä käyttämästä hyvin saavutettavia digipalveluita (Aluehallintovirasto 2020).

Euroopan parlamentti ja neuvosto on antanut direktiivin julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2102). Direktiivin 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että julkisen sektorin elimet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet parantaakseen verkkosivustojensa ja mobiilisovellustensa saavutettavuutta tekemällä niistä havaittavia, hallittavia, ymmärrettäviä ja toimintavarmoja.

Digitaalisten palveluiden saavutettavuusvaatimukset on kirjattu lakiin (Laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta 2019/306 § 7). Palveluntarjoajan on ylläpidettävä saavutettavuusselostetta, sisältäen laissa (2019/306 § 9) määritellyt kohdat. Keusoten saavutettavuusselosteen mukaan Keusote pyrkii takaamaan verkkosivustonsa saavutettavuuden Euroopan parlamentin direktiivin (2016/2102) ja Laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta (2019/306) mukaisesti (Keusote 2023c).

5.4 Sosiaalinen saavutettavuus

Syrjinnän pelko voi olla syy siihen, etteivät ihmiset luota viranomaisiin tai palveluihin. Pelon taustalla voi olla esimerkiksi aiemmat huonot kokemukset. (THL 2023a.) Sosiaalisesta saavutettavuudesta puhuttaessa voidaan myös puhua sosiaalisesta esteettömyydestä. Siinä jokaisella on yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ja toimia yhteiskunnan eri osa-alueilla, kuten oppilaitoksissa. Myönteiset asenteet, yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys liittyvät sosiaaliseen saavutettavuuteen (Invalidiliitto).

Jotta palvelu voidaan kokea turvalliseksi, on jokainen asiakas kohdattava yksilöllisesti ja kunnioittavasti. Yleistysten ja oletusten sijaan asiakkaan kohtaamisessa tulisi keskittyä nimenomaan asiakkaan omiin tapoihin, arvoihin ja kulttuuriin. (THL 2023a.)

6 Kyselytutkimuksen toteutus

Projektin alussa olen ollut sähköpostitse yhteydessä Keusoten Nuorisoasemien esihenkilön kanssa. Sovimme osallistumisestani Nuorisoasemien yhteiseen Teams-kokoukseen, jossa kerroin opinnäytetyön tutkimus- ja toteutussuunnitelman sekä keskustelin

työntekijöiden kanssa heidän ajatuksistaan suunnitelmaan liittyen.

Kokouksessa kerroin omista ideoistani opinnäytetyöhöni liittyen ja sain myös paljon uusia näkökulmia aiheeseen. Selkeää suuntaa opinnäytetyölle ei vielä tässä vaiheessa löytynyt. Päätimme pitää toisen palaverin Nuorisoasemien esihenkilön kanssa. Sitä varten pohdimme työntekijöiltä nousseita ideoita ja omia toiveitani opinnäytetyön suhteen. Päädyimme siihen, että opinnäytetyössäni käsittelen mielenterveyspalveluiden saavutettavuutta Keusoten alueella.

Noudatin opinnäytetyöni tutkimuksessa Tutkimuseettisen neuvottelukunnan hyviä tieteellisiä käytäntöjä (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023: 13). Tutkimusta varten hain Keusotelta tutkimuslupaa. Vasta tutkimusluvan saatuaani pääsin jakamaan tutkimukseen liittyvät asiakirjat Nuorisoasemien ammattilaisille.

6.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Keusoten Nuorisoasemien ammattilaisten näkemyksiä ja kokemuksia nuorten mielenterveyspalveluiden saavutettavuudesta Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Pyrin tutkimukseni avulla saamaan vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Kuinka saavutettavia nuorten mielenterveyspalvelut ovat Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella?
2. Millaisia kehitystarpeita Keusoten alueen mielenterveyspalveluiden saavutettavuuteen liittyy?

Valitsin opinnäytetyöni kyselyn vastaajiksi nimenomaan Nuorisoasemien ammattilaiset, koska uskon, että heillä on ammattinsa vuoksi kokemusta nuorten mielenterveyteen liittyvistä asioista, mielenterveyspalveluista sekä saavutettavuudesta. Nuorisoasemilla työskentelee yhteensä 26 ihmistä. Opinnäytetyössäni käsitellään koko hyvinvointialuetta ja kyselytutkimuksen avulla voidaan havaita myös palveluiden ja saavutettavuuden mahdollisia alueellisia eroja.

6.2 Aineisto ja menetelmät

Hyödynsin aineiston hankinnassa ja analysoinnissa laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Laadullisessa tutkimuksessa kerätään aineistoa, joka tekee mahdollisimman monenlaiset tarkastelut mahdollisiksi (Alasuutari 2011: 84). Laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään ilmiötä, selittämään sen koostumusta, tekijöitä sekä niiden välisiä suhteita (Kananen 2014: 25). Laadullisessa tutkimuksessa puhutaan sanoin ja lausein, kun määrällinen tutkimus perustuu lukuihin (Kananen 2014: 18). Laadullisessa tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita merkityksistä, eli kuinka ihmiset näkevät ja kokevat reaali maailman. Tiedon keruun ja analysoinnin toteuttaa tutkija, jonka kautta reaali maailma suodattuu tutkimustuloksiksi. (Kananen 2014: 19.)

Opinnäytetyöni aineisto koostuu kyselytutkimuksen tuloksista. Kyselylomakkeen (Liite 3) kysymykset pohjautuivat saavutettavuudesta ja palveluista löytyneeseen aikaisempaan tutkimus- ja teorian tietoon. Tyypillistä kyselytutkimusta voidaan pitää indikaattorinäkökulmana, koska vastaajilta ei kysytä suoraan asiasta, johon tutkija yrittää löytää vastauksia (Alasuutari 2011: 100). Kyselytutkimuksen tekijät pyrkivätkin usein asettelemaan kysymykset niin, että ne eivät johdattele vastaajaa vastaamaan tietyllä tavalla (Alasuutari 2011: 101). Strukturoiduilla kysymyksillä voidaan ymmärtää ilmiötä paremmin (Kananen 2014: 75). Kyselytutkimuksestani nouseva strukturoitu kysymys on paikakunta, jolla vastaaja työskentelee. Kysymyksen avulla voidaan tarkastella eri alueiden eroja palveluiden saavutettavuudessa.

Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa tutkittavat saavat vapaamuotoisesti kertoa aihealueeseen liittyvistä kokemuksistaan ja mielipiteistään (Tilastokeskus). Opinnäytetyön aineiston keruussa käytetty kyselylomake (Liite 3) sisältää pääosin avoimia kysymyksiä. Avoimet kysymykset tuottavat tekstiä, lauseita ja tarinoita. Niistä tutkija pyrkii löytämään vastauksen tutkimusongelmalleen (Kananen 2014: 25). Avoimet kysymykset tuottavat enemmän ja laajemmin tietoa ja ymmärrystä, kuin suljetut kysymykset (Kananen 2014: 79).

6.3 Opinnäytetyön eettisyys

Tutkimus tulee toteuttaa niin, ettei siitä aiheudu tutkittavina oleville ihmisille, yhteisöille tai muille tutkimuskohteille merkittäviä riskejä, vahinkoja tai haittoja (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019: 7). Tutkittavien anonymiteetti on turvattu, sillä henkilötietoja ei

käsitellä. Loin kyselyn tietoturvaliselle E-lomakkeelle. Tutkimuslomakkeeseen vastaavien henkilöiden anonymiteetin turvaamiseksi tutkimuksen saatekirje (Liite 1), tiedote (Liite 2) sekä linkki kyselyyn kulkivat Nuorisoasemien esihenkilön kautta. Tutkittavalla on oikeus saada tieto tutkimuksen sisällöstä, henkilötietojen käsittelystä ja tutkimuksen käytännön toteutuksesta (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019: 8). Olen saatekirjeessäni (Liite 1) kertonut nuorisoasemien ammattilaisille mitä tutkin, millä menetelmällä, mikä on tutkimuksen tavoite, henkilötietoja ei kerätä ja että opinnäytetyö on julkisesti luettavissa valmistuttuaan Theseus -tietokannassa. Nuorisoasemien ammattilaisille jakamassani tutkimuksen tiedotteessa (Liite 2) kerron laajemmin tutkimuksesta.

Tutkijan tulee kunnioittaa jokaisen tutkittavan itsemääräämisoikeutta ja ihmisarvoa (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019: 7). Tutkimukseen osallistuminen on ollut jokaiselle osallistujalle vapaaehtoista ja tutkimus on ollut mahdollista keskeyttää, mikäli tutkittava on niin halunnut. Kysymyksiin ei ole ollut pakollista vastata.

Tietoon perustuva suostumus osallistua tutkimukseen on ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettinen periaate. Tutkijan täytyy dokumentoida tutkittavan suullisesti, kirjallisesti, sähköisesti tai muulla tavalla annettu osallistumissuostumus. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019: 8.) Ennen kyselytutkimuksen alkua tutkittavilta on pyydetty vahvistamaan osallistuminen tutkimukseen (kts. Liite 3). Osallistumisvahvistus on ollut kyselytutkimuksen ainoa pakollinen tieto.

6.4 Aineiston analysointi

Kyselytutkimuksen tulokset on tiivistetty koodaamalla. Aineistosta on kaivettu esiin kaikki oleellinen ja samanlaiset vastaukset yhdistetty. Koodaus on analyysin välivaihe. Koodauksen jälkeen analysointivaiheessa pyritään aineistosta löytämään rakenteita, säännönmukaisuuksia, teemoja ja malleja. (Kanala 2014: 103-104.) Olen koodannut jokaisen tutkimustuloksista nousseista vastauksista ja pyrin koodauksen avulla nostamaan teemoittain tulokset esiin. Moneen teemaan liittyy niin positiivisia, kuin kehittäviäkin nostoja.

Laadullisessa analyysissä aineistoa tarkastellaan kokonaisuutena. Analyysissä jokainen seikka tulee kyetä selvittämään niin, että ne eivät ole ristiriidassa tulkinnan kanssa. (Alasuutari 2011: 38.) Laadullinen analyysi koostuu havaintojen pelkistämisestä ja ar-

voituksen ratkaisemisesta. Havaintojen pelkistämällä tarkoitetaan aineiston tarkastelua tietystä metodologisesta näkökulmasta. Pelkistämisessä karsitaan havaintojen määrää yhdistämällä samankaltaisia havaintoja. (Alasuutari 2011: 39–40.) Arvoituksen ratkaiseminen laadullisessa tutkimuksessa merkitsee sitä, että johtolankojen ja vihjeiden perusteella tehdään merkitystulkinta tutkittavasta ilmiöstä. Mitä enemmän samaan ratkaisuun päätyviä johtolankoja voidaan löytää, sitä todennäköisempää on, että ratkaisu on oikea. (Alasuutari 2011: 44; 48.)

7 Tutkimuksen tulokset

Nuorisoasemien ammattilaisista (n=26) kyselytutkimukseen vastasi 9. Vaikka vastaajajoukko on melko pieni, vastauksia tuli jokaisen Keusoten alueen kunnassa tai kaupungissa työskenteleviltä. Noin 67% vastaajista oli työskennellyt nykyistä työtehtäväänsä vastaavissa tehtävissä 1-5 vuotta.

7.1 Miten ja mistä syistä Nuorisoasemille?

Kartoitin kyselytutkimuksen aluksi, miten Nuorisoasemille ohjaututaan. Vastaukset olivat kaikilla lähes yhtenäiset. Palveluiden piiriin ohjaututaan vastaajien mukaan sähköisen yhteydenoton tai puhelun kautta. Yhteydenottaja on asiakas itse, hänen vanhempansa tai esimerkiksi oppilashuollon tai sosiaalipalveluiden työntekijä. Nuori voidaan ohjata Nuorisoasemien palveluihin myös terveyskeskuksen, nuorisopsykiatrian, perheneuvolan tai lastenpsykiatrian kautta.

Perhe itse yhteydessä meille sähköisesti tai puhelimitse. Joskus ohjaus tulee myös koululta tai esim. asiakasohjauksesta/perheiden sos.työstä/lastensuojelusta.

Nuorisoasemille mielenterveyden haasteiden vuoksi ohjautumisen pääasiallisiksi syiksi Nuorisoasemien ammattilaiset nostavat nuoren masennuksen ja ahdistuneisuuden. Myös muita syitä mainitaan useassa vastauksessa.

Ahdistus, masennus, itsetuhoisuus (ajatukset, yritys tai viiltely), syömishäiriöt, pakko-ajatukset, ylisuorittaminen, haasteet kaverisuhteissa, neurohaasteet (adhd, add, autismin kirjo), päihteet

Ahdistus ja masennusoireilu, tunnesäätelyn vaikeudet. Neuropsykiatriset haasteet, jotka kylläkin Keusoten mallin mukaan pitäisi kohdata koululla.

Nuorisoasemien tuottamista mielenterveyden lähipalveluista kysyttäessä voi vastausten perusteella huomata Nuorisoasemilla olevan useita erilaisia paikan päällä toteutettavia palveluita. Lähes jokainen Nuorisoasemien ammattilainen on vastauksessaan nostanut ensimmäisenä palveluna keskusteluavun tai -tuen. Erilaiset lyhytterapeuttiset mallit ovat käytössä ahdistuksen, masennuksen ja trauman hoitoon. Lääkehoito sekä lääkärin tapaamiset ovat vastaajien mukaan mahdollisia.

Tarjoamme keskustelutukea nuorille lyhytterapeuttisella työotteella. Tarjolla myös kohdennettuja hoitomenetelmiä mm. mielenterveystalon omahoito-ohjelmat (ohjattuna) IPT-N -masennuksen hoitoon. Cool Kids -ahdistuneisuuteen. Masennuksen KKT Lääkäri paikalla myös kerran viikkoon. Mahdolliset lääkärikäynnit mt-asioissa. Mm. lääkealoitukset.

7.2 Nuorisoasemille pääsyn esteettömyys

Kysyin tutkittavilta, kuinka helpoksi he kokevat nuorten pääsyn nuorisoasemalle. Ensimmäisenä he saivat pohtia nuoren matkustamista kotoa Nuorisoasemalle. Vastauksissa esiintyi hajontaa, joka selittyi työskentelykunnalla. Nuorisoasemien keskeinen sijainti edisti nuoren pääsyä Nuorisoasemille. Etenkin Järvenpäässä ja Hyvinkäällä kerrotaan olevan hyvät kulkuyhteydet, joten pääsy Nuorisoasemalle on koettu helpoksi.

Moni pääsee hyvin keskeisen sijainnin vuoksi. Kuitenkaan rakennus, jossa Nuorisoasema on (Etera-talo), ei ole helpoin mahdollinen esimerkiksi pyörätuolilla liikkuvalla, sillä kynnyksiä on paljon.

Sijaitsee keskeisellä sijainnilla, joten hyvät kulkuyhteydet julkisilla sekä pyörällä/kävellen. Parkkipaikkoja on huonosti, mutta harva alle 18-vuotias tulee autolla.

Nurmijärvellä, Pornaisissa, Mäntsälässä ja Tuusulassa puolestaan kerrotaan kulkuyhteyksien olevan heikompia, jopa olemattomia. Pitkät välimatkat nuoren kodista nuorisoasemalle vaikeuttavat pääsyä palveluihin. Kunnan keskustan tuntumassa asuvat nuoret pääsevät nuorisoasemien palveluiden piiriin paremmin. Koulukyytien ja vanhempien tarjoamien kyytien lisäksi liikkuvat palvelut ovat välttämättömiä.

Toimii todella huonosti. Nurmijärvellä operoi bussit, jotka koulun ollessa käynnissä menevät suht. ok:sti. Kesäaikana osan nuorista on todella haastavaa päästä paikanpäälle. Pyritty tarjoamaan myös etätyön mahdollisuutta, mutta kaikki eivät tätä halua.

Julkinen liikenne Mäntsälän ja Pornaisten sisällä lähes olematon oman tietoni mukaan. Toisen asteen opiskelijoilla joskus haasteita päästä tapaamisiin, jos opiskelevat toisella paikkakunnalla.

hyvin vaihtelevat! Kaikki asiakkaat eivät pääsisi millään, jos ottaisimme vastaan vain yhdessä pisteessä.

Vaikka Nuorisoasemien palveluihin voi olla haasteellista päästä sijainnin tai heikkojen kulkuyhteyksien vuoksi, on paikkakunnasta tai kaupungista riippumatta Nuorisoasemille avun piiriin pääsy kuitenkin koettu pääosin helpoksi. Tämä johtuu lyhyistä jonoista.

Ei ole pitkiä jonoja. Tällä hetkellä arvioisin, että pääsee 1-2 viikossa, joskus saman viikon sisällä yht-otosta.

Järvenpään vastaukset erottuivat kuitenkin joukosta, sillä avun piiriin pääsy on siellä koettu haastavammaksi pitkien jonojen takia.

Jonotilanne on ollut vaihteleva, välillä huolestuttavan pitkä yli 4kk. Nyt ehkä 1-2kk, joka myös saisi olla lyhyempi.

7.3 Ammattilaisten kokemukset digitaalisesta saavutettavuudesta

Nuorisoasemien työntekijät kertovat käyttävänsä työssään erilaisia digitaalisia palveluita. Sähköinen yhteydenotto -lomake on nuorisoasemilla käytössä ilmoittautumista varten. Moni vastaajista nostaa palveluista nettiterapiat, Mielenterveystalon omahoito-ohjelmat sekä etävastaanotot. Etävastaanotot toteutetaan Teams-palvelun välityksellä.

Kyllä. Mm. nettiterapioita, mielenterveystalon palveluita, oivamieli.fi, erilaisia nuorille tarkoitettuja sovelluksia.

Kyllä. mm. teamsia. Toisinaan nuorta tavataan teamsin välityksellä, jos nuori sitä toivoo. Lääkäritapaamisia on myös etänä

Digitaalisten palveluiden saavutettavuudessa koetaan olevan eroja. Osa vastaajista kokee palvelut hyvin saavutettaviksi, kun taas osa kokee palveluissa kehittämistarpeita.

Lukutaito on vastaajien mukaan tärkeää, jotta yhteydenoton voi tehdä nuorisoasemille. Mikäli lukutaitoa ei ole, voi yhteydenoton tehdä joku asiakkaan läheinen. Vaikka palvelut koetaan olevan saavutettavia, on nuoren omalla motivaatiolla vaikutusta siihen, miten ahkerasti hän palveluita käyttää.

Mielenterveystalojen sivustoja kehitetään jatkuvasti saavutettavampaan suuntaan. Puutteita vielä on.

Mikäli nuorella on käytössään älypuhelin, tabletti tai tietokone, on niiden käyttö hyvin saavutettavissa. Tosin iso osa nuorista ei itsenäisesti moti-voidu näitä käyttämään.

7.4 Nuorisoasemien liikkuvat palvelut

Kyselytutkimuksen vastausten perusteella Nuorisoasemien liikkuvia palveluita on melko vähän. Joidenkin vastausten mukaan liikkuvia palveluita on tällä hetkellä vähemmän kuin aiemmin ja joidenkin mukaan ei lainkaan. Koulupalavereihin osallistuminen sekä kotikäynnit mainitaan tämän hetken liikkuvissa palveluissa.

Aiemmin enemmän. Tällä hetkellä tavataan pääasiassa toimistolla. Työntekijä liikkuu verkostopalavereihin esim. kouluille.

Pääsääntöisesti nuoren koulupalavereihin osallistuminen on liikkuvaa työtä. (Nämäkin voivat usein olla teams -palavereita -etenkin korona-ai- kana lisääntyivät). Ajoittain käymme mukana esim. palvelutarpeen arvi- oinnin kanssa kotikäynneillä. Nuoren kanssa voidaan myös välillä sopia esim. kävely tapaamisia. Kotikäyntejä emme pääsääntöisesti yksin tee.

Tuusula erottui vastauksissa ainoana, jossa kerrottiin tarjottavan nuorisoasemien liikkuvia palveluita terveyskeskuksesta toiseen sekä kouluilla. Tällä lisätään jokaisen nuoren yhdenvertaisia mahdollisuuksia saada palveluita.

Jonkun verran; Liikumme tapaamaan vakitusemme pisteemme lisäksi kahdelle eri terveysasemalle ja joskus myös koululle (ei pääsääntöisesti).

7.5 Nuorten mielenterveyspalveluiden riittävyys Keusoten alueella

Mielenterveyspalveluiden riittävydestä vastaajan omassa työskentelykunnassa kysyttäessä, jokainen vastaaja oli sitä mieltä, että palvelut eivät ole riittävät. Moni mainitsee kin resurssipulan ja pitkät jonot mielenterveyspalveluissa. Etenkin oppilashuoltoon moni vastaaja kaipaisi lisää resursseja.

Koulujen kuraattorit ja psykologit ovat kuormittuneita. Erityisesti psykologeilla on kiirettä, koska heillä on paljon työtä erilaisten tutkimusten tekemisessä. (oppiminen, tarkkaavaisuus/keskittyminen mm.) Meillekin toisinaan saattaa kertyä jonoa, eli odotusaika pitenee jonkin verran. Toisaalta myös srk tekee nuorisotyötä ja on todella vaikeaa vetää rajaa mikä on mielenterveystyötä/palvelua. Jollekin riittää kevyempi tuki, jotkut tarvitsevat tukea enemmän.

Palveluita on, mutta toteuttajia ei. Oppilashuolto tarvitsisi vahvistusta, jotta voi vastata suureen tarpeeseen.

7.6 Saavutettavuuden kokemukset Nuorisoasemilla ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella

Nuorisoasemien ammattilaiset kokevat heidän tuottamansa palvelut pääosin saavutettaviksi. Niin verkkosivut kuin tulkkipalvelutkin koetaan toimiviksi ja saavutettaviksi. Mikäli Nuorisoaseman palvelut eivät vastaa nuoren tarpeita, voidaan nuori ohjata muihin palveluihin.

Nuorisoasemalle on helppo hakeutua asiakkaaksi. Meiltä tehdään ensiarvio, ja sieltä ohjataan muualle kontaktiin, jos koemme että nuori ei kuulu nuorisoasemalle.

Saavutettavuuteen liittyy myös haasteita. Nuorten ohjaaminen muihin palveluihin voi nuoresta tuntua raskaalta, jolloin nuori voi kokea avun saannin vaikeaksi. Ohjaaminen muihin palveluihin tapahtuu usein silloin, kun nuorelle ei ole todettu tai ei todeta keski-vaikeaa mielenterveysongelmaa. Nuorisoasema on ollut aiemmin matalan kynnyksen palvelu, joten nykyään palveluun pääsy on ammattilaisten mielestä haastavampaa. Hoidon porrasteisuus on myös nähty saavutettavuutta heikentävänä tekijänä.

Aiemmin ollut helpommin saavutettavissa, mutta nyt tulossa hoidon porrasteisuus, joten saavutettavuus jonkin verran hankaloituu. Koulun tuki tulee kuormittumaan siitä ainakin aluksi.

Koen nuorisoaseman palveluiden olevan helposti saavutettavissa niin, että yhteydenoton tekeminen meille on helppoa. Kaikki nuoret eivät kuulu nuorisoaseman (keskivaikeat oireet) piiriin, jolloin tehdään ohjausta muihin palveluihin, joka voi asiakkaan näkökulmasta tuntua välillä raskaalta.

Nuorisoasemien lisäksi muista hyvinvointialueen mielenterveyspalveluista matalan kynnyksen palvelut koetaan pääosin helposti saavutettaviksi. Näistä palveluista on mainittu muun muassa oppilashuolto, ohjaamo ja nuorisopalvelut. Avun porrasteisuus sekä nuorisopsykiatria nähdään vaikeammin saavutettavina.

Koulun tuki on helposti saavutettavissa ja nuorisopalveluilla on avointa toimintaa. Porrasteisuus muuttaa hakeutumista nuorisoasemille, eli saavutettavuus huonontunee lähitulevaisuudessa sen osalta.

Koulunpalveluita pidän saavutettavina, matalankynnyksen palveluina. Koen myös ohjaamon, nuorisopalveluiden sekä seurakunnanpalveluiden olevan matalankynnyksen palvelua, josta ohjataan nuorisoasemalle, jos oireilu voimakkaampaa. Nuorisopsykiatrilta tarviin lähete, joten tiettyä polkua pitkin pitää sinne mennä ja avun saaminen voi joskus kestää pitkään.

7.7 Kehittämisehdotuksia saavutettavuuden lisäämiseksi

Nuorisoasemien ammattilaisten mukaan heidän työskentelykuntaansa/kaupunkiinsa tarvittaisiin lisää resursseja oppilashuoltoon, Nuorisoasemille sekä matalan kynnyksen palveluihin. Matalan kynnyksen palveluiden vahvistaminen koetaan erityisen tärkeäksi. Resursseja lisäämällä pystytään vastaajien mukaan paremmin ja ajankohtaisemmin kohtaamaan nuoret ja tarjoamaan oikea-aikaista apua. Myös neuropsykiatristen palveluiden tarve nousee joistain vastauksista. Nuorten kanssa toimivien ammattilaisten välinen yhteistyö lisää myös ammattilaisten tietoisuutta palveluista ja näin nuorten ohjaaminen palveluiden piiriin helpottuu.

Resursseja enemmän niin kouluterveydenhuoltoon kuin nuorisoasemalle. Kouluihin voisi palkata sairaanhoitajia kuraattoreiden ja koulupsykologien ja terveydenhoitajien lisäksi.

Tähän en osaa vastata muuta, kuin nykyisiä palveluja vahvistamalla päästään jo pitkälle, eli lisää resursseja sinne, missä sitä tarvitaan. Esim. koululääkäripalvelut pitäisi ehdottomasti saada kuntoon. Matalan kynnyksen paikkoja tarvitaan aina, niitä ei saisi lopettaa. Meillä matala kynnyksen nousu on nousussa/noussut.

8 Johtopäätökset

Tulosten tulkinnan apuna olen käyttänyt muuta informaatiota, kuten opinnäytetyössäni aiemmin esiin tulleita tutkimustuloksia. Näiden perusteella teen johtopäätökset. Kyselytutkimuksen vastaukset tukivat aiempaa tutkimustietoa.

Kyselytutkimuksessa nousseiden yhtenäisten vastausten perusteella jokaisella Keusoten Nuorisoasemalla on tarjolla samoja palveluja asuinpaikkakunnasta riippumatta. Tästä voidaankin päästä siihen johtopäätökseen, että Nuorisoasemilla tuotettavat lähipalvelut ovat yhdenvertaisia kaikille.

Keusoten nuorisoasemien saavutettavuuteen liittyy eroja, mutta myös yhtäläisyyksiä. Kyselytutkimuksen mukaan tulkkipalvelut, nuoren asuminen keskustan tuntumassa sekä nuorisoasemien keskeinen sijainti lisäävät saavutettavuutta. Myös digitaaliset palvelut, kuten etäyhteyksillä toimivat palvelut luovat jokaiselle yhdenvertaiset mahdollisuudet saada apua. Digitaalisia palveluita, kuten etävastaanottoja on Nuorisoasemilla käytetty yhtenä työvälineenä. Tämä lisää palveluiden saavutettavuutta niillä, joilla on käytössään digilaitte, kuten kännykkä. Digitaalisia palveluita käytävällä nuorella on oltava myös riittävät digitaidot, jotta hän osaa käyttää erilaisia sovelluksia tai nettisivuja. Itsenäisesti suoritettaviin omahoito-ohjelmiin tarvitaan myös nuoren motivoitumista.

Julkinen liikenne haastaa Nuorisoasemille pääsyä etenkin kunnissa, joissa julkinen liikenne on välillä lähes olematonta. Keskustan tuntumassa asuvat nuoret pääsevät näissä kunnissa paremmin palveluiden piiriin, kuin pidemmän matkan päässä asuvat. Tuusulan kunnassa toimii liikkuvat palvelut, eli apua tarjotaan Nuorisoaseman lisäksi terveysasemilla tai koulussa. Liikkuvien palveluiden liittäminen osaksi Nuorisoasemien

ammattilaisten työtä, voisi lisätä saavutettavuutta myös muissa hyvinvointialueen kunnissa. Etenkin niissä, joissa kulkuyhteydet koetaan haastaviksi. Keusoten kaupungeissa puolestaan haasteena nähdään pitkät jonot. Jonoihin apua voidaan saada resursseja ja matalan kynnyksen palveluita lisäämällä.

Nuorille suunnatut mielenterveyspalvelut koetaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella pääosin saavutettaviksi. Mielenterveysongelmista kärsivät suomalaisnuoret ovat pitäneet koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluita usein riittämättöminä (Berg & Myllyniemi 2020: 30). Oppilas- ja opiskeluhuoltoon tulisi panostaa ja etenkin näihin Nuorisosemien ammattilaiset, opettajat (Markkanen 2022: 51) ja kouluterveydenhoitajat (Markkanen 2022: 51) katsoisivat tarvittavan eniten resursseja. Resursseja lisäämällä kyetään nuorten mielenterveyden haasteisiin puuttumaan paremmin jo varhaisessa vaiheessa. Nuoren on tärkeä myös ymmärtää ja löytää hänelle suunnattu palvelu, joten palveluita tulisi yhä selkeyttää. Näin niiden piiriin on myös helpompi hakeutua.

9 Pohdinta

Saavutettavat palvelut voidaan jakaa fyysisesti, digitaalisesti ja sosiaalisesti saavutettaviin palveluihin. Saavutettavuutta lisäämällä voidaan myös paremmin mahdollistaa jokaisen ihmisen palvelun piiriin pääsy, jolloin edistetään ihmisten yhdenvertaisuutta. Asuinpaikan sekä fyysisten tai psyykkisten esteiden ei pitäisi vaikuttaa siihen, saako ihminen apua silloin, kun hän sitä tarvitsee.

Kyselytutkimukseen osallistunut joukko on suhteellisen pieni, joten työntekijät edustavat vain pientä osaa nuorten kanssa työskentelevistä ihmisistä. Tämän perusteella tutkimustuloksia on täytynyt arvioida kriittisesti. Kehittämistyötä voisi jatkaa laajentamalla vastausjoukkoa. Mukaan tutkimukseen voisi ottaa esimerkiksi peruskoulun ja toisen asteen henkilökunnan, nuorisotalojen henkilökunnan tai nuoret itse. Myös terveydenhuololle tai nuorten vanhemmille voidaan kyselytutkimus jakaa. Laajemmalla vastaajaryhmällä saisi vahvemman kuvan nykytilasta, tarpeista sekä kehittämiskohteista. Näin mahdolliset kehittämistarpeet voisi paremmin perustella ja esimerkiksi resursseja voitaisiin tämän pohjalta lisätä.

Kehittämistyötä voi vastaajajoukon laajentamisen lisäksi jatkaa Keusoten jälkeen muilla hyvinvointialueilla. Palveluiden saavutettavuuden laajempi kehittämistyö lisää ihmisten

yhdenvertaisuutta, kun tehdään palveluiden saavutettavuudesta yhdenmukaista asuinpaikkakunnasta riippumatta.

Lähteet

Aalto, Anna-Mari 2020. Nuorten sosiaali- ja terveystalveluiden tarve, palveluiden riittävyys ja asiakaskokemukset. Teoksessa Berg, Päivi & Myllyniemi, Sami (toim.) 2020. Palvelu Pelaa! Nuorisobarometri 2020. <<https://tietoanuurista.fi/wp-content/uploads/2021/03/nuorisobarometri-2020-web-1.pdf>> Viitattu 5.6.2023.

Aalto-Setälä, Terhi & Huikko, Eeva & Appelqvist-Schmidlechner, Kaija & Haravuori, Henna & Marttunen, Mauri 2020. Kouluikäisten mielenterveysongelmien tuki ja hoito perustason palveluissa: Opas tutkimiseen, hoitoon ja vaikuttavien menetelmien käyttöön. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140590/OHJ2020_006%20verkko%20u.pdf?sequence=4&isAllowed=y> Viitattu 13.2.2023.

Aalto-Setälä, Terhi & Marttunen, Mauri 2021. Mielenterveyshäiriöiden esiintyvyys nuorilla. Teoksessa Kunttu, Kristina & Komulainen, Anne & Kosola, Silja & Seilo, Noora & Väyrynen, Tommi (toim.). Opiskeluterveys. Helsinki: DUODECIM.

Alasuutari, Pertti 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.

Aluehallintovirasto. Selkokielineen oikeutesi -sivu. <<https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/kayttajan-oikeudet/oikeutesi-antaa-palautetta-saavutettavuudesta/>> Viitattu 2.10.2023.

Aluehallintovirasto A. Yleistä saavutettavuudesta. <<https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/yleista-saavutettavuudesta/>> Viitattu 2.10.2023.

Aluehallintovirasto 2020. Saavutettavat digipalvelut rakentavat yhdenvertaista Suomea. <<https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/saavutettavat-digipalvelut-rakentavat-yhdenvertaista-suomea/>> Viitattu 20.4.2023.

Berg, Päivi & Myllyniemi, Sami (toim.). Palvelu pelaa! Nuorisobarometri 2020. Valtion nuorisoneuvoston julkaisuja nro 67. <<https://tietoanuurista.fi/wp-content/uploads/2021/03/nuorisobarometri-2020-web-1.pdf>> Viitattu 19.7.2023.

El Omrani, Omnia & Carmen, Victor Anthony & Bionat, Justin Francis & Ghebreyesus, Tedros Adhanom & Fore, Henrietta & Wickramanayake, Jayathma 2023. COVID-19,

Mental Health, and Young People's Engagement. *Journal of adolescent health*, 72 (1), 18–19. <<https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2021.03.020>> Viitattu 24.2.2023.

Erkko, Anna & Hannukkala, Marjo 2013. *Mielenterveys voimaksi. Käsikirja nuorisotyön ammattilaisille.*

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2102/2016. <<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ce26d769-b85d-11e6-9e3c-01aa75ed71a1/language-fi/format-PDFA1A>> Viitattu 20.4.2023.

Gretschel, Anu 2020. "Keitä te ootte, te... -kun en mä tunne teitä?" Kymmenen nuoren ajatuksia palvelujärjestelmän osumista ja hudeista. Teoksessa Berg, Päivi & Myllyniemi, Sami (toim.) 2020. *Pavelu Pelaa! Nuorisobarometri 2020.* <<https://tietoanurista.fi/wp-content/uploads/2021/03/nuorisobarometri-2020-web-1.pdf>> Viitattu 5.6.2023.

Hedman, Johanna & Vastamäki, Marjut & Joffe, Grigori 2018. Nuorten mielenterveyspalvelut – määrä, tarjonta ja kohdentuminen Uudenmaan alueella. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti*, 55(1). <<https://journal.fi/sla/article/view/69221/30707>> Viitattu 13.2.2023

Hietaharju, Päivi & Nuutila, Mervi 2017. *Käytännön mielenterveystyö.* Helsinki: Sanoma Pro Oy.

HSL. HSL-alue ja vyöhykkeet. <<https://www.hsl.fi/liput-ja-hinnat/hsl-alue-ja-vyohykkeet>> Viitattu 1.9.2023

HUS 2022. Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen kysyntä on kasvanut – tarvetta on erityisesti matalan kynnyksen palveluille. <<https://www.hus.fi/ajankohtaista/lasten-ja-nuorten-mielenterveyspalvelujen-kysynta-kasvanut-tarvetta-erityisesti>> Viitattu 22.5.2023.

Hyvinkää 2023. Hyvinkään asukasluku ylitti 47 000 rajapyykin. <<https://www.hyvinkaa.fi/etusivulle/hyvinkaan-asukasluku-ylitti-47-000-rajapyykin/>> Viitattu 1.9.2023.

Hyvinkää 2023a. Joukkoliikenne. <<https://www.hyvinkaa.fi/asuinymparisto-ja-rakentaminen/liikenne/joukkoliikenne/>> Viitattu 6.9.2023.

Iltalehti 2023. THL on aloittanut jättiselvityksen nuorten väkivalta- ja huumekuolemista: ”Nuorten on helpompi saada päihteitä kuin apua” <<https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/29a591fc-6985-452b-80a9-ea8fa610e2d8>> Viitattu 24.5.2023

Invalidiliitto. Saavutettavuus. <<https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys/saavutettavuus>> Viitattu 20.4.2023.

Jauhola, Laura & Oosi, Olli & Rausmaa, Salla & Keinänen, Janika 2018. Selvitys yhdenvertaisuuden toteutumisesta sosiaali- ja terveystalouden valinnanvapauskokeiluissa. Painopisteenä kielellinen saavutettavuus. Selvityksiä ja ohjeita 33/2018. Helsinki: Oikeusministeriö. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161064/OMSO_33_2018_Selvitys_yhdenvertaisuuden_toteutumisesta_kielellinen_saavutettavuus.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Viitattu 17.8.2023.

Järvenpää 2022. Järvenpää lukuina. <<https://www.jarvenpaa.fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/jarvenpaa-tietoa/jarvenpaa-lukuina>> Viitattu 1.9.2023.

Järvenpää 2023. Ajankohtaista Järvenpään julkisessa liikenteessä – sisäisen liikenteen muutokset, pysäkkikatosten uusiminen ja HSL-jäsenyyden päätöksenteko. <<https://www.jarvenpaa.fi/a/ajankohtaista-jarvenpaan-julkisessa-liikenteessa-sisaisen-liikenteen-muutokset-pysakkitosten-uusiminen-ja-hsl-jasenyyden-paatoksenteko>> Viitattu 1.9.2023.

Järvenpää 2023a. Joukko- ja palveluliikenne. <<https://www.jarvenpaa.fi/asuminen-ja-ymparisto/kadut-ja-liikenne/joukko-ja-palveluliikenne>> Viitattu 6.9.2023.

Kananen, Jorma 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta.

Keusote 2023. Palveluhakemisto. Nuorisosaama. <<https://www.keusote.fi/palveluhakemisto/nuorisosaama/>> Viitattu 20.1.2023

Keusote 2023a. Hyvinvointia yhdessä. <<https://www.keusote.fi>> Viitattu 22.2.2023

Keusote 2023b. Hyvinvointialueen strategia ja palvelustrategia 2023–2025. <<https://www.keusote.fi/wp-content/uploads/2023/02/Keski-Uudenmaan-hyvinvointialueen-strategia.pdf>> Viitattu 14.4.2023

Keusote 2023c. Saavutettavuusseloste. <<https://www.keusote.fi/etusivu/tietoa-meista/saavutettavuusseloste/>> Viitattu 20.4.2023.

Keusote 2023d. Kouluterveydenhuolto. <<https://www.keusote.fi/palveluhakemisto/kouluterveydenhuolto/>> Viitattu 25.5.2023.

Keusote 2023e. Opiskeluterveydenhuolto. <<https://www.keusote.fi/palveluhakemisto/opiskeluterveydenhuolto/>> Viitattu 25.5.2023

Keusote 2023f. Opiskeluhoollon kuraattoripalvelut. <<https://www.keusote.fi/palveluhakemisto/opiskeluhoollon-kuraattoripalvelut/>> Viitattu 25.5.2023.

Keusote 2023g. Opiskeluhoollon psykologipalvelut. <<https://www.keusote.fi/palveluhakemisto/opiskeluhoollon-psykologipalvelut/>> Viitattu 17.8.2023.

Keusote 2023h. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa edelleen pulaa lääkäreistä. <<https://www.keusote.fi/koulu-ja-opiskeluterveydenhuollossa-edelleen-pulaa-laakareista/>> Viitattu 1.9.2023.

Kirkon keskusteluapu. <<https://evl.fi/kirkonkeskusteluapu>> Viitattu 25.5.2023.

Kunttu, Kristina & Valtari, Marja & Komulainen, Anne 2021. Terveiden edistäminen opiskeluaikana. Teoksessa Kunttu, Kristina & Komulainen, Anne & Kosola, Silja & Seilo, Noora & Väyrynen, Tommi (toim.). Opiskeluterveys. Helsinki: DUODECIM.

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019. <<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190306#Pidm45053758175744>> Viitattu 20.4.2023.

Markkanen, Pihla 2022. Kouluissa tarvitaan lisää keinoja lasten ja nuorten mielenterveyden tukemiseen. Kasvun tuki -Aikakauslehti 2(1), 49–54. <<https://journal.fi/kasvuntuki/article/view/128824/77894>> Viitattu 25.8.2023.

Marttunen, Mauri & Haravuori, Henna & Santalahti, Päivi 2014. Lasten ja nuorten mielenterveys ja syrjäytyminen. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti, 51(3). <<https://journal.fi/sla/article/view/48317/14064>> Viitattu 19.1.2023

Mielenterveystalo. Nuoret. <<https://www.mielenterveystalo.fi/fi/nuoret>> Viitattu 25.5.2023

Mieli ry. Tukea ja apua. <<https://mieli.fi/tukea-ja-apua/>> Viitattu 25.5.2023.

Mieli ry 2022. Keskusteluapua netissä. <<https://mieli.fi/tukea-ja-apua/chattaa-tai-kirjoita/>> Viitattu 25.5.2023.

Mieli ry 2022a. Nuorten mielenterveyden vahvistaminen nuorisotyössä. <<https://mieli.fi/materiaalit-ja-koulutukset/tietoa-mielenterveyden-vahvistamisesta/lapset-ja-nuoret/mielenterveystaidot-nuorisotyossa/nuorten-mielenterveyden-vahvistaminen-nuorisotyossa/>> Viitattu 20.1.2023

MLL. Nuortennetti. <<https://www.nuortennetti.fi/>> Viitattu 25.5.2023.

MTV Uutiset 2022. Nuorten mielenterveyspalvelut ovat ruuhkaantuneet ja kaikki eivät saa apua – "Pelkästään terveydenhuollon toimenpiteillä ei tätä ratkaista" <<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/nuorten-mielenterveyspalvelut-ovat-ruuhkaantuneet-ja-kaikki-eivat-saa-apua-pelkastaan-terveydenhuollon-toimenpiteilla-ei-tata-ratkaista/8508662>> Viitattu 24.5.2023.

Mäntsälä 2023. Mäntsälän kunnan tilikauden tulos jälleen ylijäämäinen. <<https://www.mantsala.fi/ajankohtaista/mantsalan-kunnan-tilikauden-tulos-jalleen-ylijaamainen/>> Viitattu 1.9.2023.

Mäntsälä 2023a. Joukkoliikenne. <<https://www.mantsala.fi/asuminen-ja-ymparisto/liikenne-ja-kadut/joukkoliikenne/>> Viitattu 6.9.2023.

Nurmijärvi. Näe ja koe. Tietoa kunnasta. Tunnetko Nurmijärven? <<https://www.nurmijarvi.fi/tule-nae-ja-koe-nurmijarvi/nae-ja-koe/tietoa-kunnasta/>> Viitattu 1.9.2023

Nurmijärvi a. Maankäyttö ja liikenne. Joukkoliikenne. <<https://www.nurmijarvi.fi/kuntalaisen-palvelut/maankaytto-ja-liikenne/joukkoliikenne/>> Viitattu 6.9.2023.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013. <<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20131287>> Viitattu 11.4.2023.

Pitkänen, Tuuli & Tourunen, Jouni & Huhta, Helena & Kaskela, Teemu & Takala, Janne & Helfer, Alix & Jurvanen, Susanna & Laine, Riku & Larivaara, Meri & Suurpää, Leena 2022. Nuorten mielenterveyden tukeminen sosiaalihuollossa ja matalan kynnyksen toiminnassa: Työntekijöiden ja nuorten näkemyksiä tarpeista ja toimintatavoista. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:65. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164402/VNTEAS_2022_65.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Viitattu 13.2.2023

Pornainen 2023. Joukkoliikenne ja aikataulut. <<https://pornainen.fi/ymparisto-tekniikka/joukkoliikenne/>> Viitattu 6.9.2023.

Pretorius, Claudette & Chambers, Derek & Coyle, David 2019. Young People's Online Help-Seeking and Mental Health Difficulties: Systematic Narrative Review. J Med Internet Res 21(11). <<https://www.jmir.org/2019/11/e13873/>> Viitattu 25.8.2023.

Saavutettavuuskirjasto Celia. Verkkosisältöjen saavutettavuus. <<https://www.saavutettavasti.fi/verkkosisaltojen-saavutettavuus/>> Viitattu 20.4.2023.

Sainio, Ari 2022. Avaimet selkokieleen.

Selkeästi meille 2023. Kognitiivisen saavutettavuuden ohjeet. <<https://www.selkeasti-meille.fi/kognitiivinen-saavutettavuus/kognitiivisen-saavutettavuuden-ohjeet/>> Viitattu 2.10.2023.

Selovuo, Kari 2019. Saavutettavuusopas.

Sosiaali- ja terveysministeriö. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162053/STM_2020_6.pdf?sequence=4&isAllowed=y> Viitattu 19.7.2023.

Terveydenhuoltolaki 2010/1326. <<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=mielenterveys>> Viitattu 20.1.2023

THL 2012. HUS Hyvinkään sairaanhoitoalueen aikuisväestön mielenterveys- ja päihdepalvelut vuonna 2012. <<https://thl.fi/documents/10531/1449887/hyvin-kaa.pdf/60542c92-0256-4982-ae76-979584ab3b3f>> Viitattu 19.1.2023

THL 2022. Nuorten mielenterveyshäiriöt. <<https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyshairiot/nuorten-mielenterveyshairiot>> Viitattu 28.2.2023

THL 2023. Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut. <<https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyspalvelut/lasten-ja-nuorten-mielenterveyspalvelut>> Viitattu 22.5.2023.

THL 2023a. Saavutettavat palvelut. <<https://thl.fi/fi/web/sote-palvelujen-johtaminen/kehittyva-palvelujarjestelma/palvelujen-saatavuus-ja-jatkuvuus/saavutettavat-palvelut>> Viitattu 16.10.2023.

Tilastokeskus. Kvalitatiivinen tutkimus. <https://www.stat.fi/meta/kas/kvalit_tutkimus.html> Viitattu 7.9.2023.

Tilastokeskus 2022. Tunnuslukuja väestöstä muuttujina Tiedot, Alue ja Vuosi. <https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vaerak/statfin_vaerak_pxt_11ra.px/table/tableViewLayout1/?loadedQueryId=45ba5f20-2525-44b7-96f0-0459758e1b5b&timeType=top&timeValue=1> Viitattu 1.9.2023.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. <https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf> viitattu 31.10.2023

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkauseräilyjen käsittely Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. <https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf> Viitattu 7.9.2023.

Tormulainen, Aino 2020. Kunnissa nuorten palveluiden tila osin huolettaa. Huomioita nuorisobarometrin ja kuntien peruspalveluiden arvioinnin vertailusta. Teoksessa Berg, Päivi & Myllyniemi, Sami (toim.) 2020. Pavelu Pelaa! Nuorisobarometri 2020. <<https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2021/03/nuorisobarometri-2020-web-1.pdf>> Viitattu 5.6.2023.

Tuusula. Tuusulan joukkoliikenne. <https://www.tuusula.fi/index.tpl?sivu_id=7566> Viitattu 6.9.2023.

Tuusula 2023. Tietoa Tuusulasta. <https://www.tuusula.fi/index.tpl?sivu_id=1016> Viitattu 1.9.2023.

Vorma, Helena & Rotko, Tuulia & Larivaara, Meri & Kosloff, Anu 2020. Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020–2030. Helsinki:

VR 2023. Rautatieasemat ja reitit. <<https://www.vr.fi/rautatieasemat-ja-reitit>> Viitattu 1.9.2023.

Väestöliitto. Poikien puhelin. <<https://www.vaestoliitto.fi/poikien-puhelin/>> Viitattu 25.5.2023.

Vähätalo, Reetta & Karukivi, Max 2019. Nuorten pitkäaikaissairauksilla monia yhteyksiä psyykkiseen hyvinvointiin. Lääketieteellinen aikakauskirja DUODECIM 2019; 135(10): 918-24. <<https://www.duodecimlehti.fi/duo14925>> Viitattu 17.8.2023.

Wahlbeck, Kristian & Hietala, Outi & Kuosmanen, Lauri & McDaid, David & Mikkonen, Juha & Parkkonen, Johannes & Reini, Kaarina & Salovuori, Samuel & Tourunen, Jouni 2018. Toimivat mielenterveys- ja päihdepalvelut. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 89/2017. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160554/89-2017-YhdessaMielin_valmis.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Viitattu 28.2.2023

Wasserman, Camilla & Postuvan, Vita & Herta, Dana & Iosue, Miriam & Värnik, Peeter & Carli, Vladimir 2018. Interactions between youth and mental health professionals: The Youth Aware of Mental health (YAM) program experience. <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/29420556>> Viitattu 22.2.2023.

Saatekirje nuorisoasemien työntekijöille

Moikka kaikki nuorisoasemien työntekijät!

Ollaankin oltu teidän kanssa keväällä Teamsin välityksellä yhteyksissä, liittyen opinnäytetyöhöni. Aiheeksi lopulta valikoitui Nuorten mielenterveyspalveluiden saavutettavuus Keusoten alueella.

Opinnäytetyössäni pyrin teille teettämän kyselytutkimuksen avulla kartoittamaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen nuorten mielenterveyspalveluiden saavutettavuutta. Tutkimuksessani huomioin mahdollisesti esiin nousevat alueelliset erot mielenterveyspalveluiden saavutettavuudessa. Tutkimuksen tavoitteena on lisätä tietoisuutta nuorten mielenterveyspalveluiden saavutettavuudesta sekä tarvittaessa pohtia mahdollisuuksia saavutettavuuden lisäämiseksi.

Kyselytutkimus on anonyymi, eli henkilötietoja ei kerätä. Teen vastauksistanne koonnin ja arvioin kyselytutkimuksen tuloksia opinnäytetyössäni. Valmis opinnäytetyö on julkisesti luettavissa Theseus -tietokannassa. Vastaaminen kyselyyn on vapaaehtoista ja vastaamisen saa keskeyttää halutessaan.

Liitteenä informointikirje, johon on kirjattu tietoa tutkimuksesta. Kirjeen lopussa on myös minun yhteystiedot, mikäli haluat kysyä lisätietoja tai jos jotain ongelmia ilmenee. Kun informointikirje on luettu, voit siirtyä tutkimukseen tämän linkin kautta: <https://elomake.metropolia.fi/lomakkeet/38999/lomake.html>

Viimeinen kyselyyn vastauspäivä on 18.8.2023

Kiitos jo etukäteen vastauksistanne ja opinnäytetyössäni mukana olemisesta 😊

Terkuin,
Jenna Koukkari
Sosionomiopiskelija
Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tiedote tutkimuksesta

Nuorten Mielensterveyspalveluiden saavutettavuus Keusoten alueella

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Teitä pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan nuorten mielensterveyspalveluiden saavutettavuutta Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella. Olen arvioinut, että sovellutte tutkimukseen, koska työskentelette nuorten kanssa mielensterveyttä koskeissa asioissa ja työnne puolesta teillä on mahdollisesti näkemyksiä tutkimaan asiaan. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja teidän osuuttanne siinä. Perehdyttyänne tähän tiedotteeseen teille järjestetään mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta, jonka jälkeen teiltä pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

Voitte myös keskeyttää tutkimuksen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytätte tutkimuksen tai peruutatte suostumuksen, teistä keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, kuinka saavutettavia nuorten mielensterveyspalvelut ovat Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella ja millaisia kehittämistarpeita palveluiden saavutettavuuteen liittyy.

Tutkimuksen toteuttajat

Tutkimus toteutetaan Metropolia Ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelija Jenna Koukkarin opinnäytetyönä. Tutkimuksen sisällöstä, toteutuksesta ja tuloksien analysoinnista vastaa Jenna Koukkari. Yhteistyökumppanina tutkimuksessa toimii Keusoten Nuorisoasemat.

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Tutkimusmenetelmänä toimii kyselytutkimus, joka on laadittu Metropolian tietoturvaliselle E-lomakkeelle. Kyselytutkimukseen vastaaminen kestää noin 10 minuuttia. Kysely ei kerää vastaajalta henkilötietoja, joten vastaaminen on täysin anonyymiä. Vastaukset analysoidaan ja niitä käytetään osana opinnäytetyötä.

Tutkimuksen mahdolliset hyödyt

Tutkimuksen tulosten perusteella voidaan kuvata Keusoten alueen nuorten mielensterveyspalveluiden saavutettavuutta sekä tarpeen mukaan kehittää niitä.

Tutkimuksesta mahdollisesti seuraavat haitat ja epämuukavuudet

Kysely on anonyymi, joten vastauksesta ei tutkittavalle koidu haittoja.

Kustannukset ja niiden korvaaminen

Tutkimukseen osallistuminen ei maksa teille mitään. Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta.

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Tutkimustulokset analysoidaan ja niistä tehdään yhteenveto opinnäytetyöhön, joka julkaistaan avoimesti Theseus-tietokannassa. Tulokset ja opinnäytetyö esitellään yhteistyökumppanille yhdessä sovittuna ajankohtana.

Tutkimuksen päätyminen

Tutkimustyö suoritetaan ajalla kesä-syky 2023. Tutkimuksen suorittaja voi halutessaan keskeyttää tutkimuksen.

Lisätiedot

Pyydämme teitä tarvittaessa esittämään tutkimukseen liittyviä kysymyksiä tutkijalle/tutkimuksesta vastaavalle henkilölle.

Tutkijoiden yhteystiedot

Tutkija / opinnäytetyötekijä

Nimi: Jenna Koukkari

Puh.

Sähköposti: jenna.koukkari@metropolia.fi

Tutkimuksesta vastaa / opinnäytetyön ohjaaja

Titteli: Lehtori

Nimi: Taina Konttinen

Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy / yksikkö

Puh.

Sähköposti: taina.konttinen@metropolia.fi

Kyselytutkimus

Suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Tutkimuksen nimi: Nuorten mielenterveyspalveluiden saavutettavuus Keusoten alueella

Tutkimuksen toteuttaja:

Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy, Jenna Koukkari, jenna.koukkari@metropolia.fi

Opinnäytetyön ohjaaja Taina Konttinen, taina.konttinen@metropolia.fi

Minua on pyydetty osallistumaan yllä mainittuun tutkimukseen, jonka tarkoituksena on lisätä tietoisuutta nuorten mielenterveyspalveluiden saavutettavuudesta sekä tarvittaessa pohtia mahdollisuuksia saavutettavuuden lisäämiseksi.

Olen saanut tutkimustiedotteen ja ymmärtänyt sen. Tiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta, sen tarkoituksesta ja toteutuksesta, oikeuksistani sekä tutkimuksen mahdollisesti liittyvistä hyödyistä ja riskeistä. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini.

Olen saanut tiedot tutkimukseen mahdollisesti liittyvästä henkilötietojen keräämisestä, käsitteilystä ja luovuttamisesta ja minun on ollut mahdollista tutustua tutkimukseen liittyvään tietosuojaselosteeseen.

Minua ei ole painostettu eikä houkuteltu osallistumaan tutkimukseen.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani tutkimukseen.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista ja että voin peruuttaa tämän suostumukseni koska tahansa syytä ilmoittamatta. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän tutkimuksen tai peruutan suostumukseni, minusta keskeyttämiseen ja suostumukseni peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

1. Vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukseen

Kyllä Ei

Esitiedot

2. Kunta, jonka Nuorisoasemalla työskentelet

Hyvinkää Järvenpää Mäntsälä Nurmijärvi (Keskustie) Nurmijärvi (Gunnarintie)
 Pornainen Tuusula

3. Kuinka monta vuotta olet työskennellyt vastaavissa työtehtävissä?

Alle vuoden 1-5 vuotta 5-10 vuotta Yli 10 vuotta

Nuorisoasema

4. **Mitä kautta mielenterveyden haasteita kokeva asiakas ohjautuu Nuorisoasemalle?**
5. **Mitkä ovat yleisimpiä haasteita, joiden vuoksi Nuorisoasemalle ohjaututaan?**
6. **Millaisia paikan päällä toteutettavia mielenterveyspalveluita Nuorisoasemallasi on tarjolla?**

7. Esteettömyys: Kuinka helpoksi koet asiakkaiden pääsyn työskentelemällesi Nuorisoasemalle:

- Matka asiakkaan kodista Nuorisoasemalle?
- Kulkuyhteydet? Julkinen liikenne?
- Avun piiriin pääsy? Jonot?

Digitaaliset palvelut:

8. **Käytättekö työssänne asiakkaiden kanssa digitaalisia palveluita? Millaisia?**
9. **Mikäli käytössänne on digitaalisia palveluita, kuinka saavutettavaksi koet palvelunne? (Saavutettavassa palvelussa kuulo- tai näkövamma, luki- ja oppimisvaikeus, muistihäiriö tai heikko suomen kielen taito eivät estä ihmistä käyttämästä digipalveluita)**
10. **Tarjoatteko liikkuvia palveluita? Millaisia? Miten toteutetaan?**

Keusoten alueen muut nuorten mielenterveyspalvelut

11. **Mistä nuori voi työskentelykunnassasi saada apua mielenterveyden haasteisiin?**
12. **Ovatko nuorten mielenterveyspalvelut mielestäsi riittäviä työskentelykunnassasi? Perustelee.**
13. **Tarvittaisiinko mielestäsi nuorille lisää mielenterveyspalveluita työskentelykuntaasi? Mitä?**

Saavutettavilla palveluilla edistetään yhdenvertaisuutta. Erilaiset palvelut, verkkosivustot sekä viestintä tulee toteuttaa niin, että ne soveltuvat kaikille.

14. **Kuinka saavutettavaksi koet oman Nuorisoasemasi tuottamat palvelut? Perustelee.**
15. **Kuinka saavutettavaksi koet työskentelykuntasi muut nuorille suunnatut mielenterveyspalvelut. Perustelee.**
16. **Kehittämisehdotuksesi saavutettavuuden lisäämiseksi:**

Kiitos vastaamisesta! Voit halutessasi antaa palautetta tutkimuksen toteuttajalle tai muuten lisätä haluamasi kommentin alle: